

Γυμνοί στη μάχη κατά του πόνου οι αναισθησιολόγοι

► Της **ΙΔΑΝΝΑΣ ΣΩΤΗΡΧΟΥ**

*Οι ήρωες είναι πάντα ευγενικοί.
Γεννιούνται μ' ένα
χρυσάφενιο χρώμα,
μ' όνειρα που τους
τα φτιάχνει η συννεφιά,
μ' ελπίδες που φυτρώσαν
μες στο κόμα...
Νίκος Γκάτσος*

Κανείς δεν πρέπει να ζει και να πεθαίνει με πόνο είναι το μήνυμα των λειτουργών υγείας. Ομως, πόσο απέχει η πράξη από τα λόγια; Στη χώρα που την έχει χτυπήσει η κρίση και μαστίγεται από χρόνιες ανεπάρκειες, στα εμπόδια προστίθενται ένας αναχρονιστικός νόμος για τη συνταγογράφηση των ελεγχόμενων ουσιών αλλά και η

ασχοληθούν με αλλότρια καθήκοντα, νοσηλευτικά ή γραμματειακής υποστήριξης και όλη τη γραφειοκρατική δουλειά καθώς δεν έχουν ούτε μηχανογράφηση. Το παράπονό της, «δεν υπάρχει χρόνος αν χρειαστεί να κάνουμε κάτι περισσότερο, παρεμβατικό ή ακόμη και μια εξέταση». Θεωρεί σημαντικό να υπάρξει η κατάλληλη υποστήριξη για κατ' οίκον νοσηλεία τουλάχιστον των ασθενών στο τελευταίο στάδιο, που χρειάζονται παρηγορική φροντίδα... Ομως το «βασικό που χρειαζόμαστε ως γιατροί είναι περισσότερα είδη φαρμάκων και οπιοειδή, που μπορεί να προκαλούν φόβο στην κοινωνία αλλά για μας είναι όπλο στην προσπάθεια να ανακουφίσουμε από τον πόνο τους ασθενείς». Θέλει οπωσδήποτε

γνωρίσουν τη λειτουργία του τόσο οι πάσχοντες όσο και οι άλλες ειδικότητες για να μας παραπέμπουν τους ασθενείς για την κατάλληλη αντιμετώπιση...», είναι η αγωνία που καταθέτει υπερβιαιώντας ελλείψεις και δυσλειτουργίες που εντείνονται λόγω κρίσης.

Νοσοκομείο Μεταξά

Σχεδόν 800 άτομα τον χρόνο περνούν από το ιατρείο χρόνιου πόνου του Νοσοκομείου Μεταξά, που λειτουργεί καθημερινά, εκτός Τετάρτης, από τους αναισθησιολόγους του. Στην πλειονότητά τους πρόκειται για καρκινοπαθείς και αρκετούς στο τελικό στάδιο. «Το πρόβλημά μας είναι ότι δεν έχει ενταχθεί στον οργανισμό του νοσοκομείου και δεν έχει ενισχυθεί πολυλειτουργικά, δηλαδή θα 'πρεπε να 'ναι πολυδύναμο, να συνεργάζεται με τους ογκολόγους, να έχει νοσηλεύτρια και προσωπικό που θα βοηθάει στη συνταγογράφηση και στην καταγραφή των ασθενών. Αναγκαστικά τα κάνουν όλα μόνες τους οι αναισθησιολόγοι που κρατάνε τα ραντεβού και παράλληλα βλέπουν ασθενείς που νοσηλεύονται, κι έχουν τη βασική δουλειά τους που είναι τα χειρουργεία. Τη βοήθειά μας ζητούνε και άνθρωποι με άλλες παθήσεις, νευραλγίες, οσφυαλγίες, κ.ά., που αποτελούν σχεδόν το 20% όσων έρχονται σε μας. Ωστόσο ακόμη ένα θέμα είναι ο εξοπλισμός και η στελέχωση του ιατρείου με προ-

«Κανείς δεν πρέπει να ζει και να πεθαίνει με πόνο» είναι το μήνυμα των λειτουργών υγείας που εκπέμπουν SOS για τα τεράστια προβλήματα υποδομής, χρηματοδότησης, έλλειψης γιατρών, φαρμάκων και κατανόησης

ελλιπής διάθεση στο εμπόριο των παυσίπονων σκευασμάτων. Παρ' όλα αυτά όμως υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που εθελοντικά κάνουν ό,τι μπορούν για να βοηθήσουν.

Είναι οι ειδικευμένοι αναισθησιολόγοι, που λειτουργούν τα κέντρα πόνου κι ας μην είναι θεσμοθετημένα, τρέχοντας μεταξύ χειρουργείων, νοσηλευσμένων που ζητούν ανακούφιση και των επισκεπτών ασθενών που χρειάζεται να παυσίπονη φροντίδα.

«Εξυπηρετούμε κατά μέσο όρο 20 εξωτερικούς ασθενείς, τρεις φορές την εβδομάδα που λειτουργούμε, εθελοντικά, το ιατρείο πόνου στο νοσοκομείο. Υπολογίστε και τους ασθενείς που βλέπουμε ενδονοσοκομειακά όταν μας ζητηθεί η γνώμη μας, καθώς και τα χειρουργεία που είναι η κυρίως δουλειά μας και έχετε την εικόνα», μας λέει η διευθύντρια αναισθησιολογικού και ιατρείου πόνου στον «Αγιο Σάββα», Σοφία Πουλοπούλου. Είναι οι ίδιες οι αναισθησιολόγοι που πολλές φορές αναγκάζονται να

να αναφέρει και τις συναδέλφους της, κ. Ζώτου και Βραχνού, που μαζί προσπαθούν να διεκπεραιώσουν τα αιτήματα στο ιατρείο πόνου, σε ένα νοσοκομείο όπου η πλειονότητα των ασθενών είναι ογκολογικοί... «Πολλά πρέπει να γίνουν, αλλά το σημαντικό είναι να

σωπικό και το να μας δώσουν κάποιον κατάλληλο χώρο γιατί αυτή τη στιγμή λειτουργούμε σε ένα μικρό γραφείο και δεν μπορούμε να κάνουμε τις επεμβατικές θεραπείες καλά καλά για να βοηθήσουμε τους ασθενείς. Δεν υπάρχει μόνιμος αναισθησιολόγος που να ασχολείται με τον χρόνιο πόνο: όλα γίνονται σε εθελοντική βάση. Επίσης θα μπορούσε να υπάρχει μια πιο στενή συνεργασία με την κατ'οίκον νοσηλεία... και πολλά άλλα θα μπορούσαν να γίνουν αν υπήρχε η οικονομική υποστήριξη», μας λέει η συντονίστρια διευθύντρια, αναισθησιολόγος Χριστίνα Μιχαλολιάκου, διευκρινίζοντας ότι όλες οι συναδέλφισές της που ασχολούνται έχουν κάνει μετεκπαίδευση στον χρόνιο πόνο. Μας μιλά και για τα προβλήματα στη συνταγογράφηση, τους περιορι-

σμούς που υπάρχουν λόγω μιας νομοθεσίας που χρήζει εκσυγχρονισμού ώστε να μην ταλαιπωρούνται οι ασθενείς και οι συγγενείς τους, καθώς υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση με τα άλλα φάρμακα. Αναφέρεται στο γεγονός ότι δεν έχουν στη διάθεσή τους όλα τα αποτελεσματικά σκευάσματα που κυκλοφορούν στο εξωτερικό και την ανάγκη να αναπτυχθούν ξενώνες περιθάλψης για να παραμένουν οι καρκινοπαθείς του τελικού σταδίου, όπου θα λαμβάνουν την κατάλληλη παρηγορική θεραπεία από εξειδικευμένο προσωπικό για να μην επιβαρύνεται η οικογένεια αλλά και η κατάσταση του ασθενούς. «Σε αυτόν τον τομέα έχουν γίνει ελάχιστα σε σχέση με τις ανάγκες, καθώς χρειάζεται η διάθεση οικονομικών κονδυλίων από το κράτος...»

Προτάσεις μετά... ΠΑΡΗΣΥΑΣ

ΜΑ ΕΞΕΤΑΣΤΕΙ κατά προτεραιότητα η διάθεση ελεγχόμενων φαρμάκων για την αντιμετώπιση του πόνου ζητά σε ανοικτή επιστολή της προς τον υπουργό Υγείας η Ελληνική Εταιρεία Θεραπείας Πόνου και Παρηγορικής Φροντίδας (ΠΑΡΗΣΥΑΣ). Τα αιτήματα της Εταιρείας αντανακλούν τα προβλήματα και τις τραγικές ελλείψεις που υπάρχουν σε αυτόν τον τομέα. Συνοπτικά: θεασηθήσηση των κέντρων πόνου και παρηγορικής αγωγής στα νοσοκομεία, στελέχωση τους με λειτουργούς υγείας, εφαρμογή της από 25ετίας υπουργικής απόφασης (του 1992) για κατ'οίκον νοσηλεία στους οργανισμούς των νοσοκομείων, δημιουργία τόσο ξενώνων παρηγορικής φροντίδας όσο και νοσοκομειακών κλινών στα ιατρεία πόνου για την αντιμετώπιση των ημερήσιων αναγκών των ασθενών τελικού σταδίου.

Το σημαντικότερο που ζητούν; Την αλλαγή της αναχρονιστικής συνταγογράφησης ναρκωτικών...

- Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΠΑΡΗΣΥΑΣ:
- Οι περιορισμοί στην παύσησηση θεραπείας γίνονται αναληπτικοί αν αναλογιστεί κανείς ότι στην Ελλάδα αναστοκοκοίν 4mg μορφίνης ανά ασθενή έναντι 90 mg στη Δανία.
- Την ίδια στιγμή στη χώρα μας καταγράφονται περίπου 24.000 θάνατοι από καρκίνο ετησίως (International Agency for Research on Cancer, IARC, 2012), που αποτελεί τη δεύτερη αιτία θανάτου μετά τα καρδιαγγειακά νοσήματα.
- Επιπλέον συμπεριλαμβανόμενα στο 42% των χωρών παγκοσμίως που δεν έχουν πρόβλεψη για κέντρα πόνου και παρηγορικής φροντίδας στους οργανισμούς των νοσοκομείων.

ΚΑΤ

«Ηρωες της καθημερινότητας»

ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΕΣ η Ζωή Γαμποπούλου μάς μιλά για τις αντιζρόπτες που αντιμετωπίζει λειτουργώντας το ιατρείο πόνου του ΚΑΤ.

Υποστέλεχος: «Ξεκινήσαμε πέντε άτομα το 2006, κι έχω μείνει μόνη. Το ιατρείο πόνου ανήκει στο αναισθησιολογικό τμήμα και το ξεκίνησαμε συνάδελφοι εξειδικευμένοι στον πόνο. Λειτουργεί μία φορά τη βδομάδα πλέον, που δεν είναι αρκετό... Οι άνθρωποι έρχονται και περιμένουν. Δεν αφορά μόνο ασθενείς με καρκίνο, αλλά έρχονται και ασθενείς με χρόνιους πόνους από άλλες παθήσεις, που είναι πολλές, νόσους που ενδεχομένως έχουν περισσότερο πόνο, μυοσκελετικά, νοσήματα οστών, του κεντρικού κινητικού νευρώνα, εξολκισμούς νεύρων από

τροχαία, παραπληγικοί που αναπτύσσουν τραγικούς πόνους... Μερικούς από αυτούς μπορείς να τους βοηθήσεις και να τους θεραπεύσεις: ξέρεις ότι δεν είναι χαμένο το παινίδι... Το καλοκαίρι, που πρέπει να παρθούν οι άδειες, το ιατρείο κλείνει επειδή δεν βγαίνουν οι βάρδιες για τους αναισθησιολόγους. Και μένουν οι άρρωστοι κυρίως τα φάρμακά τους κι έρχονται στο χειρουργείο...»

Περιγράφει τραγικές καταστάσεις: «Βλέπουμε ανθρώπους ξετιναγμένους οικονομικά. Που σου λένε: είναι πολλά τα φάρμακα, μη μου τα γράψεις γιατί δεν μπορώ να τα πάρω όλα... Υποφέρει μαζί τους. Έχουμε αλλεξίς θεραπείας που τους πήγαινε καλά γιατί δεν άντεχαν να την αγοράσουν και ξαναγυρνάμε

σε προηγούμενης γενιάς φάρμακα...»

«Έχουμε φτώχεια, αλλά από αυτό κρίνεται ο πολιτισμός της κοινωνίας, αν δεν μπορείς να ανακουφίσεις αυτούς που έχουν ανάγκη, τους αρρώστους, τα παιδιά, τους γέρους...»

Υπό αυτές τις συνθήκες πέριρ πραγματοποιήθηκαν 219 ραντεβού στο ιατρείο πόνου κι ακόμη 44 επεμβατικές πράξεις, ενώ φέτος μέχρι τον Οκτώβριο πραγματοποιήθηκαν αντίστοιχα 171 ραντεβού και αντιμετωπίστηκαν 30 επεμβατικά περιστατικά.

Μιλώντας με αυτούς τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν στην πρώτη γραμμή τον πόνο με τα πενικά τους μέσα, μία είναι η εντύπωση που σχηματίζεται: ότι πρόκειται για ήρωες της καθημερινότητας...